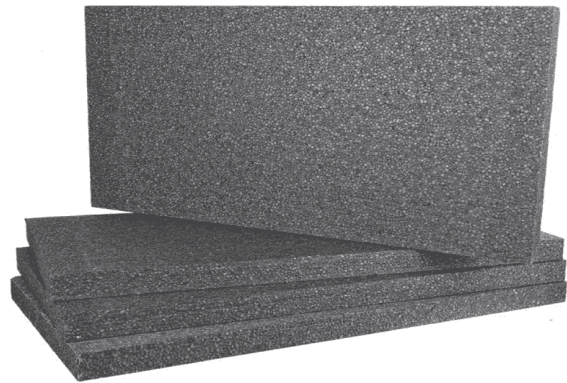

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad dodržiavaním povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú alebo sprístupňujú na trhu stavebné výrobky, vykonala v roku 2023 celoslovenskú kontrolnú akciu zameranú na kontrolu tepelnoizolačných výrobkov z expandovaného polystyrénu.

Cieľom celoslovenskej kontrolnej akcie bolo preveriť plnenie stanovených požiadaviek v zmysle zákona č. 133/2013 Z. z. o stavebných výrobkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Vyhlášky MDVRR SR č. 162/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam skupín stavebných výrobkov a systémy posudzovania parametrov (ďalej len „vyhláška“) v sortimentnej skupine - prefabrikovaných výrobkov z expandovaného polystyrénu (ďalej len „výrobky z EPS“).

Tepelnoizolačné výrobky pre budovy sa vyrábajú z rozličných materiálov. Používajú sa na tepelnú, prípadne aj zvukovú izoláciu vonkajších a vnútorných zvislých a vodorovných častí budov – stien, podláh, stropov, striech. Jedným z často používaných materiálov sú prefabrikované výrobky z expandovaného polystyrénu vo forme blokov, dosiek, pásov alebo tvaroviek. Výrobky z EPS sa používajú aj ako jeden z prvkov vonkajších tepelnoizolačných kontaktných systémov (ETICS).

Prefabrikované výrobky z EPS patria do harmonizovanej časti stavebných výrobkov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 305/2011, ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje smernica Rady 89/106/EHS (ďalej len „Nariadenie (EÚ) č. 305/2011“). Tieto stavebné výrobky sú v zmysle vyhlášky zaradené do skupiny 1903 Tepelnoizolačné výrobky vo forme dosák, rohoží, rolovaných pásov, alebo v inej forme určené pre budovy. Posudzovanie a overovanie nemennosti parametrov sa vykonáva na základný účel v systéme 3.

Na tieto výrobky sa vzťahuje harmonizovaná európska norma STN EN 13163:2012+A1:2015 Tepelnoizolačné výrobky pre budovy. Prefabrikované výrobky z expandovaného polystyrénu (EPS) Špecifikácia (idt EN 13163:2012+A1:2015) (ďalej len „technická norma“).

Obsahom kontroly bola najmä kontrola plnenia technických požiadaviek zo strany výrobcov, ale aj kontrola povinného označovania, či sprievodnej a technickej dokumentácie.

Výrobca pred uvedením výrobkov z EPS na trh EÚ musí v súlade s Nariadením (EÚ) č. 305/2011 vykonať posúdenie nemennosti parametrov predpísaným spôsobom, vydať vyhlásenie o parametroch a označiť výrobok CE, ako aj ďalšími povinnými údajmi.

Výrobky z EPS musia byť viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- označením CE a sprievodnými údajmi za CE, ktoré sú:
 - dve posledné číslice roku, v ktorom sa CE prvýkrát pripojilo,
 - jedinečný identifikačný kód typu výrobku,
 - referenčné číslo vyhlásenia o parametroch,
 - úroveň alebo trieda deklarovaných parametrov,
 - odkaz na uplatnenú harmonizovanú technickú špecifikáciu,
 - identifikačné číslo notifikovanej osoby,
- menom, registrovaným obchodným menom alebo ochrannou známkou výrobcu a jeho kontaktnou adresou,
- menom, registrovaným obchodným menom alebo ochrannou známkou dovozcu (ak existuje) a jeho kontaktnou adresou,
- označovacím kódom podľa kapitoly 6 technickej normy STN EN 13 163 + A1,
- typovým číslom, číslom výrobnéj dávky alebo sériovým číslom, alebo iným údajom, ktorý umožní jeho identifikáciu,
- zamýšľaným použitím expandovaného polystyrénu na ochranu budov; toto môže byť vyjadrené aj skratkou ThIB.

Poznámka

Vzhľadom na povahu výrobku môžu byť uvedené povinné údaje na jeho obale.

EPS sú podľa čl. 3.1.1 technickej normy rozdelené na štyri typy, vzhľadom na ich plánované použitie:

- EPS i: zaťažované použitie, kde i predstavuje deklarovanú hodnotu (vyjadrenú napätím v tlaku pri 10 % stlačení),
- EPS S: nezaťažované použitie,
- EPS SD: nezaťažované použitie s akustickými vlastnosťami,
- EPS T: použitie v plávajúcich podlahách.

Výsledky kontrolnej akcie

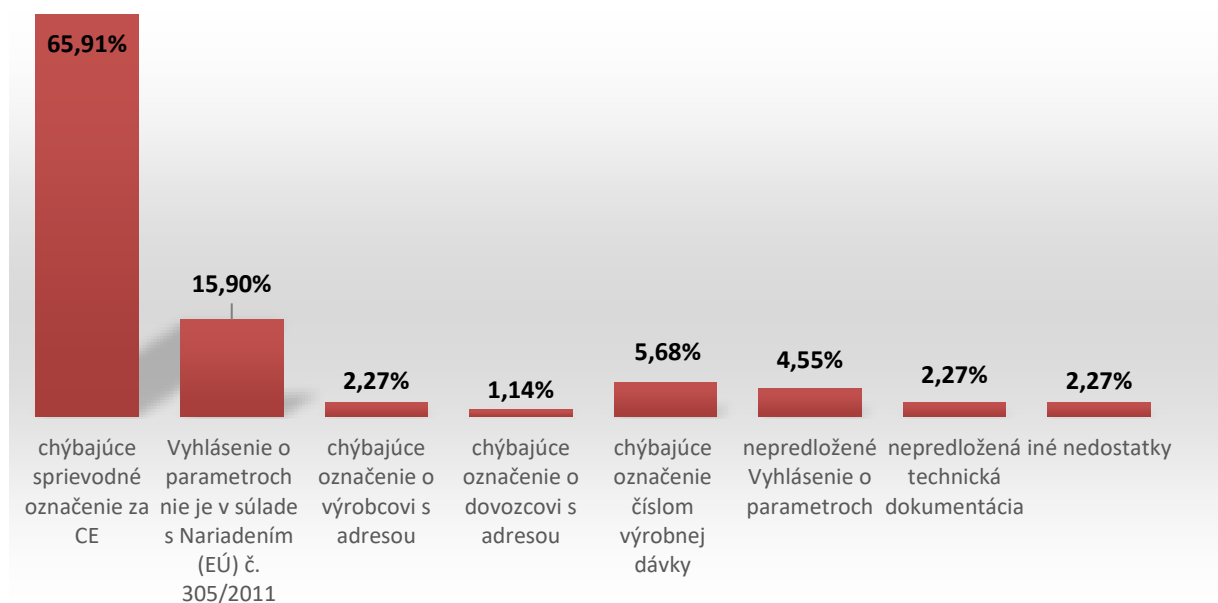
V sledovanom období vykonala SOI kontroly v **92 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, z toho: 6 kontrol u výrobcov a 86 kontrol u distribútorov. Nedostatky boli zistené v **38 PJ**, čo predstavuje **41 %**. Podľa zaradenia v distribučnom reťazci boli nedostatky zistené u 2 výrobcov, čo predstavuje 33 % kontrolovaných výrobcov s nedostatkom, a u 36 distribútorov, čo predstavuje 42% kontrolovaných distribútorov s nedostatkom.

Celkovo bolo prekontrolovaných spolu **119 druhov** prefabrikovaných výrobkov z EPS, pričom nedostatky boli zistené pri **83 druhoch** v celkovej hodnote **145 572,2 €**, čo predstavuje **69,7 %**. Najčastejšie zisťované nedostatky sa týkali vyhlásenia o parametroch a označenia povinnými sprievodnými údajmi za CE. Spolu tieto 2 nedostatky tvorili takmer **82 %** z celkového počtu zistených nedostatkov. Niektoré druhy vykazovali viac ako 1 nedostatok súčasne.

Ďalšie zisťované nedostatky boli:

- chýbajúce označenie typovým číslom, číslom výrobnéj dávky alebo sériovým číslom, alebo iným údajom, ktorý umožní identifikáciu prefabrikovaných výrobkov z EPS,
- chýbajúce povinné označenie o výrobcovi,
- chýbajúce povinné označenie o dovozcovi,
- nepredloženie vyhlásenia o parametroch,
- nepredloženie technickej dokumentácie.

Graf č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov pri kontrole povinného označovania a sprievodnej a technickej dokumentácie prefabrikovaných výrobkov z EPS

Pri kontrole dokumentácie k prefabrikovaným výrobkom z EPS bol zistený nedostatok, ktorý sa týkal viacerých výrobcov. Výrobcovia pri posudzovaní parametrov výrobku postupovali podľa technickej normy STN EN 13163+A2:2017 a vo vyhlásení o parametroch uviedli odkaz na túto normu, pričom ju označili za harmonizovanú technickú normu. Uvedená norma nie je v súčasnej dobe harmonizovanou normou. Označenie tejto normy na výrobku alebo na obale výrobku sa posudzuje ako nesúlad s Nariadením (EÚ) č. 305/2011. Kontrolovaným osobám bolo umožnené prijať nápravné opatrenie za účelom zosúladenia kontrolovaného výrobku s platnými požiadavkami.

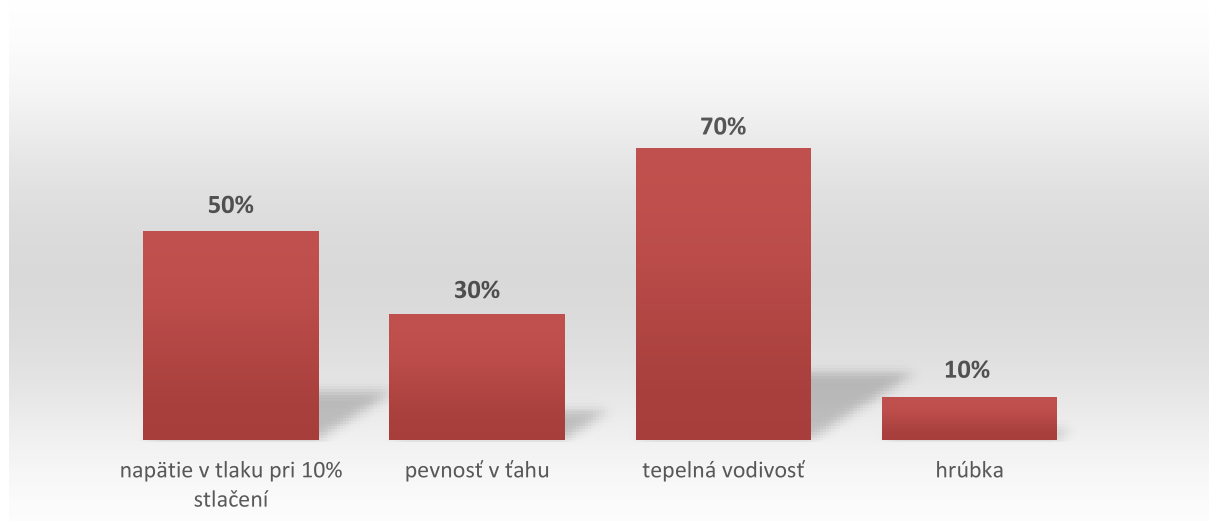
V harmonizovanej sfére EPS sa posudzovanie parametrov tejto skupiny výrobkov vykonáva v zmysle harmonizovanej technickej špecifikácie, t. j. **harmonizovanej normy STN EN 13163+A1:2015** Tepelnoizolačné výrobky pre budovy. Prefabrikované výrobky z expandovaného polystyrénu (EPS). Odkazy na harmonizované normy a európske hodnotiace dokumenty sú uverejnené v [Úradnom vestníku Európskej únie](#).

Overenie výrobcom deklarovanych parametrov

V rámci kontrolnej akcie bolo z priamej ponuky pre spotrebiteľa odobratých spolu **10 druhov** prefabrikovaných výrobkov z EPS. Podľa sídla výrobcu bolo 9 vzoriek vyrobených v EÚ, z toho v 4 prípadoch išlo o výrobcu so sídlom na území SR a 1 vzorka bola vyrobená mimo EÚ.

Vzorky boli skúšané v akreditovanom laboratóriu. Cieľom bolo overiť, či vzorky spĺňajú výrobcom deklarované parametre. Výsledky skúšania preukázali, že **8** druhov výrobkov nespĺňalo výrobcom deklarované parametre v skúšaných vlastnostiach, čo predstavuje **80 %**. Najčastejšie zisťované nedostatky sa týkali vlastností, ako pevnosť v tlaku, pevnosť v ťahu a súčiniteľ tepelnej vodivosti. V niektorých prípadoch išlo o minimálne odchýlky, ktoré nemajú žiadny vplyv na bezpečnosť či úžitkové vlastnosti pri ich správnom zabudovaní.

Graf č. 2 – Prehľad zistených nedostatkov v rámci testovania vzoriek EPS

Skúškami zistené nedostatky sa týkali najmä pevnostných vlastností (napätie v tlaku pri 10 % stlačení a pevnosť v ťahu kolmo na rovinu) a tepelnej vodivosti.

Pevnosť v tlaku EPS je podstatná, napr. pri plochých strechách, kde tepelná izolácia tvorí podklad pre hydroizoláciu. Nedostatočná pevnosť v tlaku EPS môže spôsobiť poruchy na ňom položenú hydroizoláciu, napr. pri pohybe osôb alebo zaťažení snehom.

Hodnota pevnosti v ťahu je dôležitá pre správne kotvenie dosiek izolácie na fasádu. Vďaka tejto vlastnosti sú dosky z EPS odolné proti silnému vetru. V najhoršom možnom prípade materiál nemusí na fasáde držať a môže prísť ku kolapsu.

Hodnota súčiniteľa tepelnej vodivosti vyjadruje, ako dobre výrobok izoluje. V prípade, ak výrobok nedosahuje deklarovanú hodnotu súčiniteľa tepelnej vodivosti, výrobok neizoluje ako má, prichádza k vyšším tepelným stratám a takisto môže hroziť kondenzácia v konštrukcii a vznik plesní.

SOI v súlade s Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 z 20. júna 2019 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov, informovala výrobcov so sídlom v EÚ o zistených nedostatkoch a vyzvala ich na zaslanie vyjadrenia a opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Vo väčšine prípadov, kedy prefabrikované výrobky z EPS nespĺňali predpísané technické požiadavky, umožnili inšpektori SOI prijať kontrolovaným osobám nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s tým, že do doby ich odstránenia tieto stiahnu z trhu a nebudú ich ďalej sprístupňovať.

V jednom prípade SOI uložila kontrolovanej osobe – distribútorovi povinné opatrenia obmedzujúce voľný pohyb tovaru. Išlo o výrobok, ktorý nebol označený nielen povinnými sprievodnými údajmi za CE, ale absentovali aj výrobcom deklarované parametre výrobku. Súčasne nebolo ku kontrolovanému výrobku predložené vyhlásenie o parametroch.

Záver

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť aktuálny stav dodržiavania predpísaných požiadaviek v sortimentnej skupine prefabrikovaných výrobky z EPS. Výrobca deklaruje vo vyhlásení o parametroch podstatné vlastnosti výrobku vzhľadom na jeho zamýšľané použitie. Pokiaľ výrobok nespĺňa deklarované parametre, môže to mať zásadný vplyv na funkčné použitie výrobku, čo môže mať za následok vznik porúch na stavbe.

Výsledky kontroly preukázali nielen veľmi negatívne zistenia v plnení predpísaných požiadaviek na označovanie, či technickú dokumentáciu, vrátane vyhlásenia o parametroch, ale taktiež aj v plnení technických požiadaviek. Napriek tomu, že SOI vykonala celoslovenskú kontrolnú akciu prefabrikovaných výrobkov z EPS v roku 2017, súčasná kontrolná akcia

preukázala, že naďalej sa na trhu SR sprístupňujú stavebné výrobky, ktoré nespĺňajú základné požiadavky Nariadenia (EÚ) č. 305/2011.

Pretože výsledky kontrolnej akcie preukázali neuspokojivú úroveň nielen v plnení technických požiadaviek, ale aj iných povinností vyplývajúcich z Nariadenia (EÚ) č. 305/2011, SOI bude pokračovať v kontrolách týchto výrobkov aj v budúcnosti.